

El llenguatge

Les frases incises

16/VII/1970

Les frases o oracions incises, dites també incidents, vénen a afegir una explicació suplementària a allò que es comunica per mitjà d'una proposició, i són perfectament suprimibles des del punt de vista gramatical o de la construcció. Un tipus de frase incisa és l'oració relativa adjectiva dita explicativa, la qual explica, efectivament, alguna cosa de l'antecedent, no estrictament necessària per a la comprensió de l'oració principal, com és ara l'explicativa que era d'Olot inserida en El seu pare, que era d'Olot, se'n va anar a Amèrica a fer fortuna.

En la llengua escrita les frases incises s'inscriuen sempre entre uns signes que les aïllen del context general: entre dues comes, entre guionets, entre parèntesis o entre claudàtors. L'ús de cada una d'aquestes quatre menes de signes, segons l'ordre amb què els hem enumerats, correspon a un progressiu aïllament o independència de la frase dins el període general.

No totes les frases que figuren inscrites entre dues comes es poden considerar incises, ni de bon tros. Per això és difícil d'establir normes per a aquests casos, tant més que l'ús de les comes pot dependre d'interpretacions personals, diríem millor de la manera que té cadascú de concebre l'estructura d'una frase. Amb tot, no deixa de sobtar que en textos signats per publicistes professionals s'ometin certes comes que la frase reclama sense lloc a dubtes o, contràriament, que n'apareguin on la construcció lògica les rebutja clarament.

Les frases inscrites entre guionets han d'ésser ja considerades, forçosament, incises, encara que algunes vegades obeeixen no a la intenció d'aïllar una determinada explicació i donar-hi una importància marginal sinó a la comoditat de resoldre una construcció sintàctica difícil. Gramaticalment, però, han d'ésser sempre suprimibles. Així, sorprèn de llegir, en un article recentment publicat, una inscripció incisa entre guionets reduïda a la simple preposició *malgrat*. Sempre ho podria imputar hor al tipògraf, és clar! En tot cas, convé refermar el que n'em exposat: podem escriure entre guionets frases com *malgrat tot*, *malgrat les circumstàncies*, *malgrat haver-ho dit*, etc. gramaticalment suprimibles. En canvi, si d'una proposició suprimim només la preposició *malgrat*, ja que nom l'escriu entre guionets, esdevé absurda i inintel·ligible.

Albert Jané